

Individualisme er godt for hele samfundet

Børsen den 13 september 2017

I den politiske debat sidestilles individualisme ofte med egoisme: Hvis man ikke opfatter sig selv som en del af kollektivet, tror mange, at man nødvendigvis må være egoist. Politikere fra højre til venstre hylder også kollektivistiske normer og påstår, at individualisme blandt borgerne truer velfærdsstatens overlevelse.

Deres forestillinger om, hvad individualisme er, og hvad konsekvenserne af udbredt individuelle værdier er, kunne ikke være mere forkerte.

Adskillige nationaløkonomiske studier har de senere år fokuseret på de økonomiske konsekvenser af forskellig kultur og forskellige værdier og normer. To forskere, Yuriy Gorodnichenko og Gerard Roland, har bidraget særligt til forståelsen af, hvordan primært individualistiske samfund adskiller sig fra primært kollektivistiske.

Gorodnichenko og Roland peger i arbejde, som udkom i det prestigøse *Review of Economics and Statistics* i sommer, på, at kollektivistiske samfund kan være umiddelbart bedre til at samle folk for at arbejde sammen om fælles mål. Disse gevinster kan ofte være meget synlige, som når Kinas kommunistparti beslutter, at landet som helhed skal bygge et netværk af linjer til højhastighedstog.

Effekten er dog såkaldt statiske gevinster. De kan ligne samfundsmæssig effektivitet til forveksling og få politikere og kommentatorer til at tro, at kollektivistiske samfund har store fordele og udvikler sig hurtigere.

Statiske gevinster er dog one-off - de leverer én portion udvikling og derefter ikke mere. Ser man på lidt længere sigt, viser Gorodnichenko og Roland, at individualisme og samfund med stærke individualistiske normer opnår langt større fordele på langt sigt: Individualisme medfører dynamiske gevinster.

Særligt gælder det, at mere individualistiske samfund er langt mere innovative. Når folk både mener, de har ret til at være anderledes - at tænke, argumentere og agere anderledes - og resten af samfundet accepterer det, får de langt flere idéer, prøver langt flere ting af og følger ikke ukritisk samfundets ledere.

Med større individualisme følger også en norm om større individuelt ansvar for både borgere og politikere.

I deres nyeste arbejde peger Gorodnichenko og Roland således også på, at lande med individualistiske normer blev demokratiske langt tidligere end kollektivistiske samfund.

I parallel forskning er historikeren Joel Mokyr gået et skridt videre. Han viser, hvordan et skift mod individualistiske normer og større respekt for forskellighed i bl.a. Storbritannien må være en hovedforklaring på Nordeuropas velstandsekspllosion siden 1700-tallet.

Læren er, at når politikere og andre hylder dele af Asien og mener, at vi alle skal være mere kollektivistiske, risikerer de at smide barnet ud med badevandet.

Individualisme gjorde os rige og bliver ved med at levere udvikling. Kollektivism er en fattigdomsfælde.

Christian Bjørnskov